

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний вищий навчальний заклад
«Національний гірничий університет»

Кафедра прикладної економіки та підприємництва

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до виконання індивідуального завдання
з дисципліни:
«Лідерство у публічній сфері»**

**для студентів спеціальності
281 «Публічне управління та адміністрування»**

(кваліфікаційний рівень – бакалавр)

Дніпро
2017

Методичні вказівки до виконання індивідуального завдання з дисципліни:
«Лідерство у публічній сфері» для студентів спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування» / Укладач: Бобровська О.Ю., - Дніпро: НГУ,
2017. - 10 с.

Укладач:

Бобровська О.Ю - д. держ. упр., професор.

Відповідальний за випуск: завідувач кафедри прикладної економіки та
підприємництва О.Г. Вагонова, доктор економічних наук, професор.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ТА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни є надання майбутнім фахівцям навичок аналізу феномена лідерства у публічній сфері, знання психологічних основ і технологічних методів лідерства.

1.2. **Основними завданнями** вивчення навчальної дисципліни є:

- сформуванати знання основ і технологій лідерства у публічній сфері;
- сформуванати навички аналізу політичного лідерства;
- ознайомити з психологічними школами і напрямками, що вивчають феномен лідерства у публічній сфері;
- вивчити імідж політиків і образи влади з урахуванням історичної ретроспективи з акцентом на сучасність;
- опанувати методи порівняльного аналізу політико-психологічних феноменів;
- набути навичок психологічного аналізу лідерства, складання психологічного портрета.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі елементи компетентності:

знання основних теорій лідерства у публічній сфері, роль лідерства в сучасній світовій політиці; вміння аналізувати феномен лідерства у публічній сфері в контексті світової політики і міжнародних відносин;

способи мислення:

- судження – розумове відображення об'єктивної дійсності, яке полягає у виявленні наявності або відсутності ознак, властивостей чи відносин у сфері місцевого самоврядування;
- міркування – низка пов'язаних суджень, спрямованих на з'ясування істинності певної думки у сфері місцевого самоврядування, доведення її або заперечення;
- формування умовисновків – виведення з одного або декількох суджень щодо місцевого самоврядування нового;
- генерування понять – пізнання сутності предметів і явищ у межах місцевого самоврядування в їх істотних зв'язках та відносинах, узагальнення їх змістовних ознак.

професійні, світоглядні і громадянські якості:

- здатність використовувати знання, вміння та навички для окреслення теоретичних і практичних проблем розвитку організацій, установ, сфер діяльності, регіонів, галузей економіки тощо;
- глибоке розуміння особливостей стратегічного планування в діяльності органів влади, історичних етапів його становлення в Україні;
- ґрунтовні знання методів стратегічного планування в сфері публічного управління;
- здатність організовувати діяльність із складання стратегічного плану, використовуючи сучасну методологію та інформаційні технології;

– здатність застосовувати одержані теоретичні знання щодо стратегічного планування для формулювання практичних рекомендацій і пропозицій органам державної влади та місцевого самоврядування.

морально-етичні цінності:

– формування уявлення про суспільні цінності та переконання при формулюванні бачення майбутнього й місії об'єкта планування;

– розвиток здатності до врахування ролі і значущості моральних цінностей у процесі стратегічного планування;

– формування вміння аналізувати соціально-економічні процеси;

– розвиток почуття відповідальності за свій вибір та наслідки вчинків;

– виховання самостійності, волі, моральності.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин – 3 кредити ЄКТС.

2. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Теорії лідерства у публічній сфері та її психологічні аспекти.

Основні теорії лідерства у публічній сфері.

Пояснення феномена лідерства: з позицій особистісно-ситуаційних теорій, гуманістичних теорій, мотиваційних теорій.

Природа лідерства у публічній сфері.

Психологія політичного лідерства.

Поняття мотивів прагнення до влади.

Особистісний компонент лідерства.

Я-концепція, самооцінка, когнітивний стиль, ієрархія потреб і мотивів.

Інтелектуально-пізнавальні параметри лідерства.

Психологічні типи політичних лідерів.

«Легальне», «традиційне» и «харизматичне лідерство».

Типологія Лассвелла.

Типологія «макіавелістської особистості».

Психобіографічний підхід до аналізу лідерства.

Тема 2. Лідерство у публічній сфері в контексті політичної історії і політичної культури: порівняльний аналіз.

Національно-історична ситуація як детермінанта лідерства у публічній сфері.

Лідерство у публічній сфері в контексті політичної культури.

Лідерство у публічній сфері і соціальна психологія.

Політичні лідери в політичній історії: порівняльний аналіз.

Тема 3. Лідерство у публічній сфері як взаємодія.

Взаємодія лідера і маси.

Механізми політичного лідерства.

Лідерство як взаємодія.
Взаємодія лідера і мас.
Типи мас.
Психологія мас.
Лідер і характер мас.
Стилі лідерства.
Авторитарний, демократичний, ліберальний.

Тема 4. Імідж політичного лідера і його сприйняття.

Імідж політичного лідера.
Ролі політиків.
Раціональні оцінки і самооцінка лідера.
Рейтинги політиків.
Створення образу лідера як колективний процес.
Моделювання іміджу в ЗМІ. Імідж політика в ході виборчої компанії.
Імідж політиків в політичній свідомості мас.
Рівні сприйняття політичних лідерів.
Особливості сприйняття ведучих українських політиків.

Тема 5. Політико-психологічні характеристики сучасних політичних лідерів

Психологія еліт.
Персоніфікація політики і влади як відмінна особливість українського політичного процесу.
Психологічний портрет української влади.
Психологічні характеристики регіональних політичних лідерів.
Фактор регіональної ідентичності у формуванні образу регіональних лідерів.
Регіональні лідери і регіональні міфи.

3. Теми індивідуальних завдань

1. Лідерство як соціально-політичний феномен.
2. Функції та типологія лідерів.
3. Вплив лідерства на формування та розвиток організаційної культури в публічному управлінні.
4. Лідерство як якісна характеристика особистості чи інституції.
5. Критерії і характеристики компетентності керівників-лідерів.
6. Оцінювання рівня лідерства керівників у сфері публічної служби.
7. Компетентності лідерства керівників в управлінні персоналом публічної служби.
8. Професійні якості управлінця, організаційно-психологічні особливості його діяльності.
9. Влада та вплив як інструменти лідерства.
10. Лідерство як груповий процес.

11. Імідж лідера.
12. Розвиток лідерського потенціалу особистості.
13. Ораторське мистецтво лідера.
14. Новації законодавства з питань державної служби.
15. HR-стратегія і HR-політика.
16. Роль, функції і задачі керівника державної служби та служби управління персоналом.
17. Корпоративна культура та управління конфліктами у державному органі.
18. Основні положення антикорупційного законодавства.
19. Лідерство та ефективна комунікація.
20. Інноваційне лідерства та прийняття креативних рішень.

4. Рекомендована література

Основна

1. Адміністративна реформа в Україні: сучасний стан, проблеми та перспективи : монографія / за заг. ред. Н. Р. Нижник, Н. Т. Гончарук. - Дніпропетровськ : Монолит, 2009. - 384 с.
2. Авцинова Г. А. Типология политического лидера [Електронний ресурс] / Г. А. Авцинова // Государство и право. – М. : 1993. – № 5. – С. 138-146. – Режим доступу : <http://psyfactor.org/polit3.htm>. – Назва з титул. екрану.
3. Гончарук Н. Т. Портрет керівника в державному управлінні: соціально- психологічний аспект / Н. Т. Гончарук, І. Г. Сурай // Вісн. НАДУ. - 2010. - № 2.
4. Колташев В. Политическое лидерство [Електронний ресурс] / В. Колташев. – Режим доступу : http://lit.lib.ru/k/koltashow_w_g/text_0020-1.shtml. – Назва з титул. екрану.
5. Политическое лидерство. Имидж политического лидера [Електронний ресурс] / Библиотека «ПСИ-ФАКТОРА». Психология и политика. – Режим доступу : <http://psyfactor.org/lybr51.htm>. – Назва з титул. екрану.
6. Протасов В. В. Феномен лидерства [Текст] / В. В. Протасов. – СПб: Питер. 2007. – 420 с.
7. Ліпенцев А.В. Аспекти здійснення управлінського лідерства / А.В. Ліпенцев, А. А. Ліпенцев // Реформування системи державного управління та державної служби: теорія і практика [Текст] : матер.наук.-практ. конф. за міжнар. уч. (8 квітня 2011 р.) : у 2 ч. Ч. 2 / за наук. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. – Львів : ЛРШДУ НАДУ, 2011. – С. 184 – 186.
8. Что такое лидерство?: социолог. слов.- Режим доступа : <http://www.onlinedics.ru/slovar/soc/l/liderstvo.html>

Додаткова

1. Гуревич П. С. Политическая психология [Текст] / П. С. Гуревич. – М. : ЮНИТИ, 2008. – 542 с.
2. Викладання лідерства для посадових осіб та представників місцевого самоврядування: сутність, виклики, перспективи [Текст] : матеріали Всеукраїнського круглого столу (Київ, 15 квітня 2015 року) / за заг. ред. В. А. Гошовської, Л. А. Пашко, А. К. Гука. – Х. : Фактор, 2015. – 88 с.
3. Лаптева М. Сто портретов, хто правил миром [Текст] / М. Лаптева, Л. Фадеева. – Пермь, 2002.
4. Ольшанский Д. В. Основы политической психологии [Текст] / Д. В. Ольшанский. – Екатеринбург: Деловая книга, 2001. – 496 с.
5. Политическая психология [Текст] : хрестоматия / сост. Е. Б. Шестопаля. – М. : Аспект Пресс, 2007. – 448.
6. Пугачев В. П. Введение в политологию [Електронний ресурс] / В. П. Пугачев, А.И. Соловьев. – Режим доступу : http://society.polbu.ru/pugachev_politology/ch25_all.html. – Назва з титул. екрану.
7. Татенко В. О. Лідер XXI [Текст] / В. О. Татенко // Leader XXI: Соц.-психолог. студії. – К.: Корпорація, 2004. – 198 с.
8. Шестопаля, Е. Б. Политическая психология [Текст]: учебн. для студ. вузов / Е. Б. Шестопаля. – М.: Аспект Пресс, 2007. – 427.
9. Гозман Л. Политическая психология / Л. Гозман, Е. Шестопаля. – Ростов-на-Дону: «Феникс», 1996. – 448 с.
10. Tichy N. M. The Cycle of Leadership: How Great Leaders Teach Their Companies to Win [Text] / N. M. Tichy (with Cohen E.). – N.-Y. : HarperBusiness, 2004. – 435 p.